

KALENDARIUM

Opracowała Maja Kowalska¹

Przegląd ważniejszych wydarzeń² (15 listopada–15 grudnia 2012)

15–16.11. W Szczyrku odbyła się XVII Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna z cyklu Zapobieganie Zanieczyszczeniu, Przekształcaniu i Degradacji Środowiska zorganizowana przez Instytut Ochrony i Inżynierii Środowiska Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej, poświęcona ochronie przyrody, kształtowaniu krajobrazu przyrodniczego, technologiom i urządzeniom przyjaznym środowisku, metodyce naukowo-badawczej w badaniach środowiskowych, gospodarce odpadami, niekonwencjonalnym źródłom energii, zarządzaniu środowiskiem, zrównoważonemu rozwojowi oraz edukacji ekologicznej.

15–16.11. W Stambule odbył się IV Szczyt Rady Atlantyckiej na temat energetyki i gospodarki (Atlantic Council Energy & Economic Summit). Jego celem było promowanie współpracy transatlantyckiej i bezpieczeństwa energetycznego na świecie. W dwudniowym spotkaniu uczestniczyło prawie 350 gości z ponad 40 krajów świata, którzy dyskutowali na temat polityki energetycznej i gospodarczej w Europie Środkowej i Azji Centralnej. W debacie poświęconej potencjałowi gazu niekonwencjonalnego wziął udział m.in. podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska, główny geolog kraju Piotr Woźniak, który zwrócił uwagę na rozwój europejskiego rynku gazowego, unijne regulacje prawne, a także warunki poszukiwania i przyszłego wydobycia gazu z łupków oraz perspektywy korzystania z nowego źródła energii w Polsce. Uczestnicy debaty zastanawiali się nad najlepszymi rozwiązaniami, jakie powinny przyjąć państwa europejskie, aby rozwinąć rynek niekonwencjonalnego gazu ziemnego z korzyścią dla rozwoju gospodarki i bez szkód dla środowiska.

19–20.11. Ekipa telewizji BBC pod kierunkiem Clare Kingston nagrywała sceny do filmu o pierwszych kręgowcach, które wyszły na ląd w Górach Świętokrzyskich. Wątek tropów tetrapodów z Zachełmia postanowił włączyć do swojego nowego cyklu filmowego dotyczącego historii życia na Ziemi sir David Attenborough, światowej sławy przyrodnik i popularyzator nauk przyrodniczych. Kilka godzin materiału filmowego ekipa BBC nakręciła w podziemnym magazynie okazów Muzeum Geologicznego Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego

Instytutu Badawczego w Warszawie, zaś następnego dnia dokumentaliści z BBC wraz z odkrywcami i autorami opisu tropów, Perem Ahlbergiem, Grzegorzem Niedźwiedzkiem i Piotrem Szrekiem, oraz Grzegorzem Pieńkowskim pojechali do Zachełmia w Górach Świętokrzyskich, gdzie w kamieniołomie nagrano sceny ukazujące sposób poszukiwań i metody badań tropów. Trzyczęściowy film BBC o historii życia na Ziemi zostanie wyemitowany pod koniec 2013 r. w ogólnobrytyjskim programie BBC Two. Opierając się na wcześniejszych doświadczeniach, można założyć, że oglądalność tego programu w samej Wielkiej Brytanii przekroczy 10 mln widzów.

19–20.11. W Poznaniu odbył się XVI Międzynarodowy Kongres Ochrony Środowiska ENVICON, który zgromadził około 500 uczestników. To największe w Polsce wydarzenie poświęcone ochronie środowiska tradycyjnie stanowiło inaugurację Międzynarodowych Targów Ochrony Środowiska Poleko. Tegoroczna edycja kongresu poświęcona była m.in. zagadnieniom związanym z gospodarką wodno-ściekową (sesje: „Polski rynek gospodarki wodno-ściekowej” i „Gospodarka wodno-ściekowa – prawo i finansowanie inwestycji”) oraz z gospodarką odpadami (sesje: „Gospodarka odpadami między regionem a gminą – rola administracji publicznej” i „Polski rynek gospodarki odpadami”). W spotkaniu wzięli udział reprezentanci administracji rządowej i samorządowej, przedstawiciele polskich i zagranicznych przedsiębiorstw, jak również eksperci w dziedzinach gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej.

19–20.11. W Państwowym Instytucie Geologicznym – Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie odbyło się spotkanie uczestników projektu „SubCoast. Developing a GMES-service for monitoring and forecasting subsidence hazards in coastal lowland areas around Europe” („SubCoast. Rozwój systemu GMES dla monitorowania i przewidywania zagrożeń powodowanych przez subsydencję na obszarach wybrzeży mórz europejskich”). Jest to projekt międzynarodowy realizowany w ramach 7. Programu Ramowego Unii Europejskiej. PIG-PIB bierze w nim udział jako jeden z 12 partnerów, wśród których znajdują się instytucje naukowe, służby geologiczne oraz firmy teledetekcyjne z Danii, Hiszpanii, Holandii, Litwy, Wielkiej Brytanii i Włoch. W ramach SubCoast są prowadzone

¹Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; maja.kowalska@pgi.gov.pl.

²Część Kalendarium dotycząca informacji o przyszłych wydarzeniach jest dostępna na naszej stronie internetowej (www.pgi.gov.pl/prz_geol) w zakładce Kalendarium wydarzeń.

badania nad osiadaniem terenu, erozją oraz ruchami neotektonicznymi na obszarach wybrzeży mórz europejskich. PIG-PIB koordynuje prace w testowym obszarze „Bałtyk”, który obejmuje wybrzeża Danii, Litwy i Polski. Polskim obszarem testowym jest wybrzeże Zatoki Gdańskiej. Pozostałe dwa obszary testowe to delta Renu i Mozy w Holandii oraz rejon Emilia-Romania we Włoszech.

19–21.11. W Obrzycku k. Poznania odbyło się 19. Spotkanie Sekcji Petrologii Polskiego Towarzystwa Mineralogicznego pod hasłem „Meteorites: insights into planet composition”.

20–23.11. W Poznaniu odbyła się 24. edycja Międzynarodowych Targów Ochrony Środowiska Poleko 2012 połączona z Międzynarodowymi Targami Techniki Komunalnej KOMTECHNIKA oraz Targami Produktów i Usług dla Samorządów Lokalnych GMINA. Zgromadziły one 550 uczestników z 19 krajów. Zaprezentowano niemal 80 rynkowych nowości oraz zorganizowano przeszło 40 debat i konferencji. Zakres tematyczny targów obejmował m.in. wodę i ścieki, odpady i gleby, recykling, powietrze, klimat, energię odnawialną, doradztwo i instytucje ochrony środowiska oraz rekultywację. W ramach Poleko przygotowano cztery ekspozycje tematyczne: Salon Czystej Energii, Salon Recyklingu, Salon Aparatury Kontrolno-Pomiarowej oraz Salon Nauka dla Środowiska. Wśród wystawców był również Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Ekspozycja instytutu poświęcona była przede wszystkim środowiskowym aspektom poszukiwań gazu łupkowego, składowania CO₂ w strukturach geologicznych oraz energii geotermalnej. PIG-PIB znalazł się wśród laureatów nagrody „Acanthus Aureus”, przyznawanej przez Międzynarodowe Targi Poznańskie za stoisko najbardziej sprzyjające realizacji strategii marketingowej firmy na targach. Targi odwiedziło blisko 22 tys. osób.

21.11. W Warszawie odbyła się konferencja „Polski gaz ziemny 2020 – prawo, podatki, perspektywy” zorganizowana przez Organizację Polskiego Przemysłu Poszukiwawczo-Wydobywczego i Izbę Gospodarczą Gazownictwa. Miała ona formę debaty na temat przyszłości energetycznej Polski oraz wpływu rozwoju rynku gazu ziemnego na gospodarkę krajową, przede wszystkim w kontekście poszukiwań gazu z łupków. Było to pierwsze zainicjowane przez branżę Oil & Gas otwarte spotkanie przedstawicieli sektora gazowniczego oraz strony rządowej. W konferencji uczestniczyli członkowie rządu i samorządów, reprezentanci firm z branży poszukiwawczo-wydobywczej oraz eksperci rynku gazowego, którzy dyskutowali nad modelem wsparcia procesu poszukiwań i eksploatacji błękitnego paliwa w Polsce. Uczestnicy debatowali o najważniejszych aspektach rozwoju rynku gazu ziemnego w naszym kraju – regulacjach prawnych i instytucjonalnych sprzyjających efektywnym poszukiwaniom i przemysłowemu wydobyciu gazu, mechanizmach podatkowych i fiskalnych oraz ich wpływie na rozwój sektora gazowego i energetycznego, a także o promocji rozwoju rynku gazu, i jego wpływie na polską gospodarkę oraz zastosowaniu własnych technologii poszukiwań i wydobycia surowców. Konferencja odbyła się pod honorowym patronatem Ministerstwa Środowiska,

Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Skarbu Państwa, wzięł w niej udział m.in. podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska, główny geolog kraju Piotr Woźniak (więcej informacji o konferencji znajduje się na str. 13).

21–23.11. W Krakowie odbyła się XXII Ogólnopolska Szkoła Gospodarki Wodnej pod hasłem „Zrównoważone gospodarowanie wodą w świetle zmian klimatu” zorganizowana przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy oraz Sekcję Systemów Gospodarki Wodnej Komitetu Gospodarki Wodnej Polskiej Akademii Nauk. Spotkanie umożliwiło wymianę doświadczeń oraz doskonalenie wiedzy w zakresie szeroko rozumianej gospodarki wodnej, a także upowszechnianie wyników prac projektowych i badawczych prowadzonych przez jej uczestników. Program obejmował zagadnienia związane ze zrównoważonym gospodarowaniem zasobami wodnymi w świetle możliwych zmian klimatycznych i gospodarczych. Adresatami spotkania byli specjaliści z uczelni i naukowych instytutów badawczych, eksperci w dziedzinie administracji wodnej oraz wszyscy zainteresowani problematyką zrównoważonego gospodarowania wodą.

22.11. Zakończył się nabór wniosków w pierwszym konkursie w ramach programu „Blue Gas – Polski Gaz Łupkowy” realizowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Agencję Rozwoju Przemysłu. Program ukierunkowany jest na rozwój technologii związanych z wydobyciem gazu łupkowego w Polsce i ich wdrożenie w działalności gospodarczej operujących w Polsce przedsiębiorstw. Wyniki naboru zostaną ogłoszone na przełomie lutego i marca 2013 r. Dofinansowane będą prace badawczo-rozwojowe oraz badania przemysłowe, których celem jest rozwój innowacyjnych technologii związanych z wydobyciem gazu łupkowego w Polsce. Program finansowany jest ze środków publicznych, przekazanych przez NCBR jako dotacja celowa ministra nauki i szkolnictwa wyższego, oraz z Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców, którym dysponuje ARP. Na realizację programu „Blue Gas – Polski Gaz Łupkowy” przeznaczono łącznie kwotę 500 mln zł. Kolejny nabór wniosków zostanie ogłoszony w 2013 r.

22–24.11. We Wrocławiu odbyły się poświęcone geodynamice Sudetów warsztaty – 13th Czech-Polish Workshop on Recent Geodynamics of the Sudety Mts. and Adjacent Areas – zorganizowane przez Instytut Geodezji i Geoinformatyki Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu oraz Instytut Mechaniki i Struktury Górnotworu Czeskiej Akademii Nauk w Pradze. Patronat nad spotkaniem objął Komitet Geodezji Polskiej Akademii Nauk.

24–25.11. W Warszawie podczas Międzynarodowej Giełdy Biżuterii i Mineratów można było odwiedzić stoiska ponad 200 wystawców, którzy prezentowali okazy minerałów i skamieniałości oraz niezwykle efektowne wyroby jubilerskie. Zorganizowano także edukacyjną krainę dla młodzieży – Geolandię, gdzie dzieci pod opieką pedagogów mogły uczestniczyć w różnych zabawach edukacyjnych.

26–30.11. W Instytucie Geologii Stosowanej Wydziału Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej w Gliwicach odbył się cykl wykładów podczas spotkania pod nazwą Applied Geology Week, które objął patronatem dyrektor Instytutu Geologii Stosowanej WG PŚ prof. dr hab. inż. Krystian Probiez. W ramach programu Erasmus zaproszeni goście z partnerskich uczelni z Niemiec, Turcji i Słowenii poprowadzili dla studentów wykłady z zakresu geologii, górnictwa, a także ochrony środowiska. Tego typu spotkania od kilku lat odbywają się w Wyższej Technicznej Szkole Zawodowej im. Georgiusa Agricoli w Bochum, a w tym roku po raz drugi Applied Geology Week zorganizowano na Politechnice Śląskiej w Gliwicach.

30.11. Prezydent RP Bronisław Komorowski wręczył akty nominacyjne nauczycielom akademickim i pracownikom nauki i sztuki. Nowo mianowani profesorowie reprezentują nauki m.in. medyczne, humanistyczne i techniczne. Prezydent, gratulując naukowcom, podkreślił, że ich sukces będzie służył instytucjom, z którymi współpracują, oraz całej polskiej nauce. W gronie wyróżnionych są pracownicy polskich uczelni i instytutów oraz przedstawiciele National Research Council w Kanadzie. Nominacje profesorskie otrzymało 59 uczonych, wśród nich także związani z naukami o Ziemi: Mariusz Kulesza z Uniwersytetu Łódzkiego, Maciej Pietrzak z Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu oraz Krzysztof Szamałek z Uniwersytetu Warszawskiego.

30.11. Minister nauki i szkolnictwa wyższego prof. dr hab. Barbara Kudrycka powołała członków Rady Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Rada NCBR, jako ciało doradcze i opiniotwórcze, wypowiada się w sprawach określania zadań badawczych służących realizacji strategicznych programów badań naukowych i rozwojowych, a także warunków konkursów na wykonanie prac badawczych. W jej skład wchodzi przedstawiciele prezydenta RP, administracji rządowej, a także wybitne osobistości reprezentujące środowiska naukowe, gospodarcze i finansowe. Wśród członków rady zgłoszonych przez środowiska naukowe znalazł się prof. Antoni Tajduś, rektor Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie w latach 2005–2008 i 2008–2012.

30.11. W Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk odbyło się seminarium pod tytułem „Metody pośrednie w badaniach klimatu – przeszłość, terażniejszość, przyszłość”. Oprócz klimatologów wzięli w nim udział przedstawiciele innych dyscyplin nauki, m.in. geologii. Przybliżono zagadnienia dotyczące wybranych metod rekonstrukcji klimatu, możliwości ich wykorzystania oraz mankamenty. Seminarium zorganizowały Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk, Stowarzyszenie Klimatologów Polskich oraz Instytut Geografii Fizycznej Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego.

1–2.12. W Krakowie odbyła się 46. Międzynarodowa Wystawa i Giełda Mineralów, Skamieniałości i Wyrobów Jubilerskich zorganizowana pod patronatem rektora Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, dziekana Wydziału Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska AGH, prezesa Polskiego Towarzystwa Mineralogicznego oraz Komitetu Dnia Górnika AGH.

4.12. Na terenie całego kraju obchodzono Barbórkę – święto, w którym górnicy i geolodzy szczególną część oddają swojej patronce świętej Barbarze.

5.12. Minister środowiska Marcin Korolec powołał nowy Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Nowym prezesem zarządu NFOŚiGW została Małgorzata Skucha. Na jej zastępców minister Korolec powołał Jacka Gdańskiego, Barbarę Koszułap i Krystiana Szczepańskiego. Nowy zarząd rozpocznie prace 1 stycznia 2013 r. Do tego czasu obowiązki będzie pełnił dotychczasowe kierownictwo.

7–8.12. W Warszawie, w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, odbyła się II Konferencja Geoarcheologiczna pod tytułem „Nekropola memficka (Egipt) w świetle badań geoarcheologicznych i środowiskowych” poświęcona zmianom klimatycznym i środowiskowym zarejestrowanym w depozytach naturalnych i antropogenicznych w rejonie nekropolii memfickiej, na stanowiskach takich jak Abu Roasz, Giza, Abusir, Sakkara, Meidum i Memfis (Mit Rahina). Konferencja umożliwiła wymianę informacji między archeologami, sedimentologami, geografami, klimatologami i naukowcami innych specjalności. Spotkanie miało na celu również nawiązanie ścisłej współpracy między badaczami i zapoczątkowanie nowych projektów badawczych. W konferencji wzięli udział badacze z kilku krajów (Wielka Brytania, Australia, Niemcy, Czechy, Litwa). Organizatorami spotkania były Instytut Archeologii Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych Polskiej Akademii Nauk, Czeski Instytut Egiptologii Uniwersytetu Karola w Pradze i Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego.

12.12. W Krakowie odbyła się uroczystość powołania nowych członków Rady Narodowego Centrum Nauki. Dwunastu profesorów z całej Polski otrzymało nominacje z rąk podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Jacka Gulińskiego. Rada NCN to organ odpowiedzialny przede wszystkim za kształt konkursów NCN, w których naukowcy mogą się ubiegać o pieniądze na badania realizowane w polskich uczelniach, instytutach i innych jednostkach. Rada składa się z 24 wybitnych naukowców, reprezentujących trzy kierunki badań naukowych: nauki humanistyczne, społeczne i o sztuce, nauki ścisłe i techniczne oraz nauki o życiu. Co dwa lata zmienia się połowa składu rady.